

Sygn. akt I C 2865/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Eliza Skotnicka

Protokolant staż. Magda Biernat

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2016 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa A. B., M. D., K. F., H. F., Z. I., U. J., B. K., H. L., S. L., D. M., J. M. (1), P. N., E. O., U. P., H. R., E. S., A. S., K. M., T. M., R. W., E. W. i H. W.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w L.

o ustalenie

I. oddała powództwo,

II. nie obciąża powodów kosztami postępowania w sprawie.

UZASADNIENIE

Powodowie A. B., M. D., B. K., H. L., E. S., R. W., K. F., H. F., Z. I., U. J., H. R., A. S., P. N., K. M., T. M., E. W., H. W., S. L., D. M., J. M. (1), E. O. i U. P. wnieśli o ustalenie nieważności uchwały nr (...) Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w L. z dnia 7 września 2011 r. wraz z jej załącznikiem tj. Regulaminem indywidualnego systemu rozliczania kosztów z użytkownikami lokali mieszkalnych i użytkowych za dostawę energii cieplnej na cele grzewcze i podgrzania wody użytkowej oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że § 2 zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni stanowi, że uchwała wchodzi w życie z chwilą podjęcia z mocą obowiązującą od 7 lutego 2011 r. Natomiast regulamin zatwierdzony przedmiotową uchwałą zawiera w pkt 8 części V postanowienie, że wchodzi w życie z dniem uchwalenia z mocą obowiązującą dla okresu rozliczeniowego centralnego ogrzewania za 2011 r. i dla rozliczeń za ciepłą wodę użytkową od I półrocza 2011 r. Powodowie wskazali, że uchwalony w dniu 7 września 2011r. regulamin zawiera postanowienia niekorzystne dla użytkowników lokali należących do zasobów Spółdzielni, gdyż ustala wysokie koszty dostawy energii cieplnej wprowadzając między innymi w pkt 7 części II regulaminu zapis, zgodnie z którym koszty zużycia będą odpowiadać dwukrotności najwyższego wskaźnika ciepła w nieruchomości lub węźle cieplnym, z którego rozliczany jest lokal mieszkalnym nieopomiarowany. Zdaniem pozwanej zaskarżona uchwała jest sprzeczna z art. 3 k.c. i w związku z tym jest nieważna. Powodowie zaś mają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w ustaleniu nieważności przedmiotowej uchwały, gdyż dotyczy ona ich praw i obowiązków.

Strona pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w L. wniosła o oddalenie powództwa. Pozwana wskazała, że powstała w wyniku sądowego podziału Spółdzielni Mieszkaniowej w B., której Walne Zgromadzenie Członków w 2006r. uchwaliło, że cała spółdzielnia będzie rozliczać się wyłącznie z podzielników kosztów. Ówczesny prezes Spółdzielni wbrew tej uchwale zezwolił kilku osobom na rozliczanie kosztów c.o. według powierzchni użytkowej lokalu, co zdaniem pozwanej było rozwiązaniem błędnym. Nowy regulamin został wprowadzony dla dobra spółdzielców, którzy rozliczani z podzielników kosztów są oszczędni, zaś osoby rozliczane z powierzchni użytkowej do tego kręgu nie

należą. Pozwana ponadto wskazała, że z chwilą podjęcia zaskarżonej uchwały wszystkie osoby rozliczane z powierzchni użytkowej zostały poinformowane o możliwości zmiany sposobu rozliczania na rozliczenie z podzielników kosztów. Niektórzy mieszkańcy skorzystali z propozycji, powodowie niestety nie. Jednocześnie strona pozwana wskazała, że Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 4 stycznia 2013r. uchyliła zaskarżoną uchwałę nr (...) z dnia 7 września 2013r. oraz uchwaliła nowy regulamin rozliczania c.o. zawierający również zapisy o obciążaniu lokali nieopomiarowanych najwyższym wskaźnikiem ciepła w nieruchomości.

Bezsporne były między stronami okoliczności wskazane w pozwie, w szczególności, że Rada Nadzorcza (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w L. podjęła w dniu 7 września 2011 r. uchwałę nr (...), której załącznikiem był Regulaminem indywidualnego systemu rozliczania kosztów z użytkownikami lokali mieszkalnych i użytkowych za dostawę energii cieplnej na cele grzewcze i podgrzania wody użytkowej oraz, że w § 2 tej uchwały wskazano, że wchodzi ona w życie z chwilą podjęcia z mocą obowiązującą od 7 lutego 2011 r. Regulamin zatwierdzony przedmiotową uchwałą zawierał w rozdziale II „Rozliczenie kosztów ciepła” w pkt 7 zapis, zgodnie z którym w lokalach mieszkalnych nieopomiarowanych, jak i w przypadku określonym w rozdziale II ust. 2 pkt 2, jak również w przypadku demontażu, uszkodzenia podzielników kosztów ogrzewania, w tym uszkodzenia plomb na grzejnikach, uniemożliwienia odczytu podzielników kosztów w lokalu mieszkalnym użytkownika, rozliczenie zużycia ciepła do celów c.o. w całym lokalu za cały okres rozliczeniowy dokonany zostanie stosując wyliczenie kosztów jak dla lokali nieopomiarowanych wg następujących zasad: koszty zużycia wyliczone na podstawie najwyższego wskaźnika zużycia ciepła w nieruchomości lub węźle cieplnym, z którego rozliczany jest lokal mieszkalny nieopomiarowany powiększa się o 100% (stosując współczynnik 2,0). Zaś w pkt 8 rozdziału V „Postanowienia końcowe” wskazano, że niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia z mocą obowiązującą dla okresu rozliczeniowego centralnego ogrzewania za 2011 r. i dla rozliczeń za ciepłą wodę użytkową od I półrocza 2011 r. Bezspornym w sprawie było, że uchwałą Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w L. nr (...) z dnia 4 stycznia 2013r. uchylono uchwałę Rady Nadzorczej z dnia 7 września 2011r. nr (...). Poza sporem pozostawała okoliczność, że powodowie na podstawie uchwały nr (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w B. z dnia 27 czerwca 2008r. w sprawie zmian w regulaminie rozliczania kosztów dostawy energii cieplnej i funkcjonowania systemu rozliczeniowego oraz dokonywania rozliczeń z użytkownikami lokali mieszkalnych i użytkowych za dostawę energii cieplnej na cele grzewcze podgrzania wody użytkowej, rozliczani byli z tytułu dostawy energii elektrycznej oraz podgrzania wody według zasad przewidzianych w regulaminie według stanu na dzień 1 lipca 2008r., w rozdziale III pkt 2 tego regulaminu dla lokali nieopomiarowanych. Powodowie uzyskali zgody ówczesnego zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej w B. na rozliczanie kosztów centralnego ogrzewania z powierzchni użytkowej lokalu (m⁽²⁾) bez uwzględniania odczytów z podzielników.

Bezspornym było, że rozliczenie z tytułu dostawy energii cieplnej według regulaminu zatwierdzonego uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 7 września 2011 r. w sezonie grzewczym 2011 i 2012r. według zasad przewidzianych w tym regulaminie w rozdziale II pkt 7 dla lokali nieopomiarowanych było dla powodów niekorzystne.

Bezspornym także było, że powodowie A. B., M. D., H. L., P. N., R. W., K. F., A. S., J. M. (1) i H. W. zapłaciły sporną należność. Natomiast w Sądzie Rejonowym w Kłodzku toczą się sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w L. o zapłatę wobec:

D. M., w sprawie(...); E. O. w sprawie (...), J. M. (2), której następcami prawnymi są K. M. i T. M. w sprawie (...); Z. I. w sprawie (...), B. K. w sprawie (...), S. L. w sprawie (...), E. W., w sprawie (...), H. F. w sprawie (...) oraz U. J., w sprawie(...).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Okoliczności faktyczne sprawy były bezsporne i wynikały z przedłożonych przez strony dokumentów. Spór dotyczył kwestii legitymacji procesowej czynnej powodów oraz istnienia interesu prawnego powodów w prowadzeniu niniejszego postępowania.

Problematykę związaną z funkcjonowaniem spółdzielni reguluje ustawa z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443 tekst jedn. – dalej jako pr. sp.), jak również ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 15 grudnia 2000 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1222 tekst jedn. - dalej jako u.s.m.). Obie te ustawy określają zasady działania spółdzielni, jej strukturę organizacyjną i kompetencje poszczególnych organów, jak również prawa i obowiązki członków. Nie ulega wątpliwości, że wystąpienie z powództwem o uchylenie uchwały organu spółdzielni jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy znajduje podstawę w konkretnym przepisie ustawy. Członek spółdzielni może wywieść trzy odrębne roszczenia dotyczące stwierdzenia nieistnienia uchwały, stwierdzenia nieważności uchwały lub uchylenia uchwały walnego zgromadzenia. Żądać uchylenia uchwały walnego zgromadzenia można na podstawie przepisu art. 42 § 3 i nast. pr. sp.; żądać stwierdzenia nieważności albo nieistnienia takiej uchwały można zaś na zasadzie art. 42 § 2 i 9 pr. sp.).

Uchwały rady nadzorczej spółdzielni można natomiast zaskarżyć jedynie wyjątkowo – na zasadzie przewidzianej art. 24 § 6 pkt 2 i art. 198 § 2 pr. sp., które nie mają zastosowania w niniejszym postępowaniu.

Nie ulega jednak wątpliwości, że osobom, którym służy prawo do lokalu, a niebędącym członkami spółdzielni, przysługuje ochrona ich praw w stosunku do spółdzielni oparta na zasadach ogólnych (tak SN w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 439/06, OSNC 2008/1/10). Ochrona taka przysługuje także innym osobom, które dysponują spółdzielczym prawem do lokalu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 marca 2015r. I ACa 1316/14). Sąd wbrew zarzutom strony pozwanej powodowie, bez względu na to, czy byli członkami spółdzielni, właścicielami lokali czy też korzystali z tych lokali na innych zasadach (np. umowa użyczenia) mogli kwestionować zaskarżoną uchwałę Rady Nadzorczej Spółdzielni na ogólnych zasadach prawa cywilnego i – w oparciu o przepis art. 189 k.p.c. – wystąpić o ustalenie nieważności przedmiotowej uchwały.

Konsekwencją przyznania powodowi prawa do zaskarżenia przedmiotowej uchwały Rady Nadzorczej na zasadach ogólnych była konieczność rozważenia, czy żądanie pozwu można było zakwalifikować, jako żądanie ustalenia nieważności (sprzeczności z prawem) uchwały w oparciu o art. 58 k.c., na podstawie art. 189 k.p.c. Uchwały organów spółdzielni, wywołujące skutki cywilnoprawne, podlegają przepisom kodeksu cywilnego jako czynności prawne, w związku z czym nie mogą naruszać przepisów bezwzględnie obowiązujących. Ocena ich skuteczności jest dokonywana z punktu widzenia art. 58 k.c. Realizacja powyższego ustalenia w procesie następuje w oparciu o art. 189 k.p.c. – czyli powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały.

Podstawową przesłanką do uwzględnienia powództwa o ustalenie z art. 189 k.p.c. jest interes prawny po stronie powodów. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę ich prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. (P. Telenga, Komentarz aktualizowany do art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego. Stan prawny: 2014.04.01 w LEX).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowany jest pogląd stwierdzający, iż interes prawny istnieje tylko wtedy, gdy powód potrzebie ochrony prawnej swej sfery prawnej uczynić może zadość przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Konsekwencją tego poglądu jest również dalszy utrwalony pogląd, że interes ten nie istnieje wówczas, gdy już jest możliwe wytoczenie powództwa o świadczenie, chyba że ze spornego stosunku prawnego wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne. (T. Żyżnowski, Komentarz do art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego. Stan prawny:2013.01.30, w LEX).

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz doktrynie przyjmuje się również, że interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 201/97, M. Prawn. 1998/2/3, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1998 r., II CKN 572/97, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2000 r. II CKN 750/99 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2001 r., I PKN 333/00, Prok. i Pr. 2002/2/43). Zgodnie z art. 4 ust. 8 u.s.m, członkowie spółdzielni, osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali,

oraz właściciele niebędący członkami spółdzielni mogą kwestionować zasadność zmiany wysokości opłat bezpośrednio na drodze sądowej. W przypadku wystąpienia na drogę sądową ponoszą oni opłaty w dotychczasowej wysokości. Ciężar udowodnienia zasadności zmiany wysokości opłat spoczywa na spółdzielni.

Odnosząc się do okoliczności niniejszej sprawy należy wskazać, że zaskarżona uchwała była sprzeczna z prawem, w tym z art. 3 k.c., gdyż wprowadzała nowe zasady rozliczania kosztów dostawy energii cieplnej ze skutkiem wstecznym, lecz przede wszystkim z art. 45a ust. 4 i 7 – 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne (Dz.U. nr 54, poz. 348 ze zm.). Art. 45a ust. 8 prawa energetycznego wyraźnie wskazuje bowiem, że wybór odpowiedniego sposobu rozliczeń następuje spośród metod wskazanych w tym artykule na podstawie ustawowo określonych przesłanek, a żadna z tych metod nie upoważnia właścicieli lub zarządcy do ich modyfikacji i pobierania opłat w wysokości krotności zużytego ciepła.

Stąd niezgodne z prawem było ustalenie w zaskarżonej uchwale i zatwierdzonym nią regulaminie kosztów zużycia energii cieplnej wyliczonych jako dwukrotności najwyższego wskaźnika zużycia ciepła w nieruchomości lub węźle cieplnym, z którego rozliczany był lokal mieszkalny nieopomiarowany.

Pomimo tej konstatacji, powołane powyżej przepisy, w tym art. 189 k.p.c. przemawiały za oddaleniem powództwa z dwóch przyczyn; po pierwsze, powodowie nie mają interesu w domaganiu się stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały, gdyż uchwała ta została usunięta z obrotu prawnego przez Radę Nadzorczą powodowej Spółdzielni, w związku z jej uchynieniem uchwałą z dnia 4 stycznia 2013r. Uchylenie tej uchwały w toku niniejszego postępowania spowodowało jego bezprzedmiotowość. Strona pozwana po uchynieniu tejże uchwały nie może powoływać się na postanowienia zatwierdzonego nią regulaminu w toku postępowań o zapłatę z tytułu kosztów dostarczania energii cieplnej za okres grzewczy 2011 r. i 2012r. kierowanych przeciwko poszczególnym powodom. Po drugie, przepis art. 4 ust. 8 u.s.m daje powodom bezpośrednią podstawę do zakwestionowania wysokości obciążających ich opłat eksploatacyjnych, i to niezależnie od tego, jaki konkretnie organ spółdzielni mieszkaniowej w myśl statutu określa wysokość powyższych opłat oraz niezależnie od tego, czy dany powód jest członkiem spółdzielni. Uprawnienie wynikające z powyższego przepisu w sposób pełny realizuje zasadę ochrony praw powodów, w tym tych którzy nie są członkami spółdzielni.

W związku z tym należało przyjąć, że po stronie powodów brak było interesu prawnego do żądania ustalenia nieważności uchwały Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej nr (...) (...) w dniu 7 września 2011 r. w trybie art. 189 k.p.c., skoro z cytowanego art. 4 ust. 8 ustaw o spółdzielniach mieszkaniowych, wynika dla powodów możliwość realizacji w pełni ochrony przed niezasadną kalkulacją ponoszonych na rzecz Spółdzielni opłat. Podkreślić należy, że z udziałem niektórych powodów przed Sądem Rejonowym w Kłodzku toczą się sprawy o zapłatę tychże spornych opłat eksploatacyjnych związanych z dostarczeniem energii cieplnej. Brak interesu prawnego po stronie powodów uzasadniał zatem również oddalenie powództwa o ustalenie opartego na art. 189 k.p.c.

Biorąc pod uwagę wyjątkowy charakter sprawy, w szczególności okoliczność, że powództwa w niniejszej sprawie na dzień jego wniesienia tj. 16 lipca 2012 r. były uzasadnione, gdyż zaskarżona uchwała pozostawała w obrocie prawnym i była sprzeczna z prawem, zaś dopiero po doręczeniu stronie pozwanej w dniu 27 listopada 2012 r. odpisu pozwu zaskarżona uchwała została uchylona, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. uznał, że po stronie powodów zachodzą szczególne okoliczności, uzasadniające nieobciążanie ich kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu.